

egunekoa

Carlos Taibo

(Madrilgo Unibertsitate Autonomoko Zientzia Politikoko irakaslea)

Errusia tranpan eroria

Badirudi Errusiak mendealdeko potentziekin dituen harremanetan bi aldaketa handi gertatu direla azken asteetan. Moskuk Ameriketako Estatu Batuekin batera armamentuak kontrolatzeko sinatutako beste akordio batek ekarri du lehen-dabizikoa, eta Kremlin NATOra milagarren aldiz hurbildu izanaren ondorioz gertatu da bigarrena.

Gauzak amen batean esatearren: bi aldaketa horietako bakar batek ere ez dauka atxiki zaien garrantzia. Bai baitirudi Moskuk bere iritzi publikoari zer-bait eskaintzeko beharra zuela-eta erabaki duela bi akordio horiei oniritzia ematea, baina ez diote abantaila aipagarririk ekartzen; are gehiago, bete-betean azaltzen dute herriak nazioartean betetzen duen leku eskasa. Izan ere, besterik esan arren, Errusiak ia ez du ordainik jaso aurreko udazkenean Ameriketako Estatu Batuek Afganistanen egindako ekintza militarrei eta beste leku batzuetan egindako garrantzi gutxiagokoei emandako babes argi eta akritikoagatik.

Baina hobe izango da atalez atal joatea. Arma estrategikoak murrizteko Moskuk sinatutako akordioak alderdi kezagarri eta kaskar bat azaltzen du. Azken hamabost urteotan, ezinbestean azpimarratu behar izan dugu esparru horretan hurrenez hurren sinatu diren hitzarmen guztiak mugatuak izan direla, eta hori batez ere gauza baten ondorioz gertatu da: potentzia handiek esku-razituzten gailuen kopurua—misilak eta buru nuklearrak—murriztu egiten zuten, jakina, baina ezer gutxi edo ezer ez

zuten esaten geratzen zirenak modernizatzeko aukeraz. Eta ondorioz, ezerk ere ez zuen guztiz bermatzen kasuan kasuko armategien ahalmen suntsitzaila benetan murrizten ari zela. Aurrekoa, berez, nahiko sumingarria bazen, gaur hizpide dugun akordioak beste tranpa bat du: ez du eskatzen buru nuklearrak guztiz suntsitzeko, eta haien biltegiatzea onartzen du, baina hori askoz adierazgarriagoa da kontuan hartzeraz hitzarmenaren salaketa formalak hiru hilabeteko epea eskatzen duela. Lehen iradoki dugun bezala, Errusiak horrelako akordio bat sinatzeko prest egoteak interpretazio bakarra izan dezake: argi eta garbi adierazten du ahul dagoela, eta kasu honetan ahulezia hori, gainera, Moskuk ezin mantentzen ditza-keen gailuak gainetik kentzeko duen premia zorrotzari lotuta dago.

Ez da oso desberdina Errusia berriz NATOra hurbiltzetik atera beharko litzatekeen ondorioa. Erroman burututako akordioari esker, K. S. Karolek *aulki tolesgarria* deitu diona edukitzeko aukera izango du Moskuk. Elkar uler dezagun: eztabaidagaia garrantzi gutxi-koa izan eta ia desadostasunik eragiten ez duenean, Mosku NATOren mahaian eseriko da, eta ondo hartuko dute haren iritzia. Aitzitik, eztabaidak ohiko direnean, Errusiak libre utziko du bere lekua, edo, ia gauza bera dena, ezingo du inongo beto eskubiderik erabili gustukoak ez dituen erabakietan. Azken oharpen hori interesgarria da, Aliantza Atlantikoak, era berean, beste zabaltze bat egin nahi duelako, eta Errusiak—jakina denez—haren aurka egon arren, ja-

danik gertakari burututzat aurkezten delako.

Lehenago iradokia dut hemen aipagai ditugun bi akordioak sinatzeaz baliatu dela Putin, Moskun, gero eta indar handiagoarekin egiten ari zitzazkion kritikak isilarazteko. Baliteke Errusiako presidentea bere nahia ez betetzea: ez da oso azkarra izan behar konturatzeko Errusiak ez duela ezer irabazten arma estrategikoak murrizteko hitzarmen fantasmagoriko baten eskutik, eta, halaber, NATOra milagarrenez hurbiltzetik ozta-ozta besaulki apaingarri bat baino ez duela lortuko. Horiek gogoan, ez da batere harritzekoa Moskun ahots kritikoa areagotzea. Haien artean, bide batez esanda, kupula militarreko kide garrantzitsu batzuenak daude.

Izan ere, azken batean, Errusian gero eta nekezago irents daiteke Putinek darabilen joko erretorikoa. Alde batetik, diplomaziaren mugimendu objektiboez ezin hobeto azaltzen dute mendealdeko interesekiko mendekotasun dramatikoa—bereziki, Estatu Batuen interesekikoa—, baina, bestetik, Moskuk bere irizpideak nazioartean gero eta garrantzitsuagoak direlako irudia zabaldu nahi du, halako eran non—aspaldiko axioma gromikorraren antzera—gaur egun munduan ezinezkoa izango bailitzateke garrantzi handiko inolako erabakirik hartu Errusia kontuan hartu gabe. Eskarmentu gutxienean analistek berek ere badakite errealtateak zerikusi gutxi duela Putinek, lilurakorra bera, irudikatu nahi duenarekin.

Erredakzioan itzulia

zutabea

Bixente Serrano Izko

Herratua

Ramon Zallok zorrotz idatzia: «harrigarria da euskaldunei eskatzea, gainera, *patriotismo konstituzionala*». Begi-bistan gelditu baitzen herren Konstituzio espainiarraren onespina Hego Euskal Herrian.

Zilegi da ikerle batek egokituriko kontzeptu batetik edonor abiatzea ideia berri bila. Aberragarria da, kontzeptuaren mamia errespetatuz gero. Baina, termino horren oihartzunaz baliatu nahian, haren esanguraz husten badugu geure opilari ikatza hurbiltzeko, lapurreta hutsa izanen da. Ba, hori baizik ez du Aznarrek egiten, Habermasek zabalduko *Abertzaletasun konstituzional* ditzosozko horrekin. Hortaz, Habermasen kontzeptua lasai asko *abertzaletasun konstituzional* gisa euskara badezakegu ere, Aznarren erabilera iruzurgilea *patriotismo konstituzional* euskaratu behar dugulakoan nago. Alemaniarrak, dudarik gabe, Alemaniako egoeraz hausnartu du, baina bere planteamenduen zuku intelektuala unibertsalagoa da, ez alemaniar hutsa. Hala nola, erraten duenean: «Oinarri konstituzionalak ez dira errotuko hiritarren gogoetan, biztanleek esperientzia demokratiko onak ezagutu ez badituzte eta askatasun politikoetako egoerara ez badaude ohituta [...]». Horrela izateko aukerarik ezean [...], ezinen dira sortu *Abertzaletasun konstituzionala* deritzedan lokarri mota horiek». Horrek, bere logikan, *Zuzenbide-Estatua* eskatzen du. Eta, aurrerago dioenez, «ez dago zuzenbide-Estatuak demokrazia erradikalik gabe». Arrazonamendu honek ez ote dio ate bat irekitzen autodeterminazioari, Habermasek berak ez erran arren?

Aznarrek, aldiz, etorkinen eta langileen kontrako gero eta legedia estuagoekin, alderdi politikoei buruzko lege berri horrekin, Gobernuak zuzenduriko Justizia batekin, torturaren babesarekin-eta, errotu nahi du hiritarren *patriotismo konstituzionala*. Habermasen «demokrazia errotua» *demokrazia herratu* bihurtzen du Aznarrek. Ez da harrigarria hainbatek *patria* beldurgarri horri ihes egin nahi izatea.

seiko urrea

Iñaki Lasa

Aupa Jon

Ez da erraza izaten Euskalgintza osatzen duten herri erakundeetan luze aritzea. Izan ere, baldintzak ez dira oso erakargarriak, ordu asko eta diru gutxi. Gainera, norberaren inguruko erlastarren zaratsots etengabea hainbat momentutan jasanezin bilaka daiteke: «Ea lan bat aurkitzen duzun» Euskalgintzan aritzea lana ez balitz bezala, «noiz arte segitu behar duzu hor?», «oposizioak aterako dituzte ea aurkezten zaren» funtzionarioa izatea denon helburua balitz bezala. Hala ere, kaskagogorrek garelako edo gure hizkuntza neurririk gabe maite dugulako urteak aurrera joan dira, erlastarrek beste helburu batzuk bilatu dituzte eta, azkenean, benetan gustu-

ko duzun horretan aritzeko bakea lortu duzu.

Bakea esan dut? Bai zera! Egun normal batean, egunero dezente kostata esnatzen zaituen esnagailu gorrotagarriak berria zure gainera bota du. Magiaren eraginez, terrorista kupidagabe bihurtu zaituzte, gaizkiaren ordezkaria zara, sareko partaidea, kupulako horietako bat. Irrati kate guztiak batera entzun nahiko zenituzke eta ahalegin horretan tertulianoekin egiten duzu topo:

Denak pozik ageri dira herritar guztiek omen zekiten hori epaile guztiz ahalduak argitu duelako. Zure izena hara hona dabil defentsarako batere aukerarik gabe, borroka antiterroristan aurrerapauso ikaragarria omen da

zu inputatzea, eta bitartean, zu zurrunbiloaren erdian, ezin duzu sinetsi gertatzen ari dena. Bizitzaren erdia euskara irakasten eta beste erdia ikasten pasatzeak prezio hau al du? Berriro bueltatu dira erlastarrak: «Esaten nizan bada utzi behar zenuela». Baina, benetan mingarriena, interes politiko ulertezinak argudiatuz zure alde egin behar zuten eta egiten ez duten nazionalisten isiltasuna da. Bidegabekerien aurrean beste aldera begiratzen duten horiek dira presente dituzunak epailearen gelara sartzen zarenean eta duintasuna lagun duzula zertaz damutu ez duzula adierazi diozu.

Guk pasatutako une latz berberak bizi izan ditu Jon Abriek. Berriro ere, bere lana egiteagatik Auzitegi Nazionalaren eraso pairatu behar du euskal herritar batek, euskalduna delako, euskaltzalea delako, gure herria ulertzen ez dutelako, desberdinak garelako. Aupa Jon! jaso ezazu gure besarkadatik handiena.

kornerra

Mikel Elorza

Informazioa

Ez dakit Informazio Zientzien fakultateetan Desinformazioa eta Kontrainformazioa ikasgai ote diren—irakasgai, zehazkiago esanda—, baina hala balitz AEBetatik etorri den azken notizia testu-liburua egiteko modukoa da. Lehergailu erradioaktiboaz atentatua galarazi zutela zioena, estreina. Atentatua galaraztearena morroi bat atxilotzea izan baita, orain hilabete baino gehiago, eta ez lehergailurik ez lehergailua egiteko osagarriarik, ez jo-punturik... Prototerrorista aurre-erradioaktiboa; balizkoa. Ziri hain handiak normalean ez dizkigute sartzen—zenbaiti bai, osterantzean ez ziren ahalegindu ere egingo—, baina tartekoak eta txikiak zenbat? Bestalde, ez dezagun ahanzi Abdula al-Mujahir. Seguru epaitu eta zigortuko dutela izan ez den baina prentsak eta Ashcroftek bazela esan duten lehergailu erradioaktiboengatik. Igual edukitzea merezi zion!

kornerra@egunkaria.com